

prosvetljenostjo se je začelo tudi novo duševno življenje za evropske narode. Za nas Slovence vsa ta doba ne pomenja veliko, posebno ne za naš narodni in duševni razvoj. Narodnega življenja je jako malo. Junaška doba odbijanja turških napadov počasi poneha in istotako tudi kmečki upori. Živahno protestantsko slovstveno delovanje je zatrto, a literarni poskusi protireformacijskih pisateljev so slabi in precej osamljeni ter ohranjujejo komaj kontinuiteto slovstvenega delovanja in ljubezen naroda do tiskane slovenske knjige. Kolikor je duševnega življenja med nami, je tuje. Romanska kultura se začne širiti in pod njenim vplivom ustvarjajo razni tuji laški umetniki slikarska, kiparska in stavbna dela. Med plemstvom in meščanstvom se širi italijanski vpliv in vedno večje je število laških plemenitašev in meščanov. Nikjer našega duha. Šele s prosvetljeno dobo se začneja zopet živahnejše gibanje slovenskega duha in šele tedaj zopet slišimo o delu in delih Slovencev. Neplodnost in suhoparnost 17. in 18. stoletja za Slovence se pozna tudi pisatelju. Posebno prvi del letošnjega snopiča Zgodovine slovenskega naroda je malo zanimiv in bi bil še manj, če bi ga ne krasilo precejšnje število slik. Z večjim zanimanjem bo vsakdo čital drugo polovico, ki popisuje kulturne razmere: plemstvo, meščanstvo, trgovino in obrt, znanost in umetnost, slov. slovstvo, kmetske hiše, ljudske običaje, nošo in končno razne nadloge, ki so trle naše prednike: kužne čase, čarovništvo. Glavni vir je bil pisatelju za ta del Valvasor in po njem je posnetih tudi precej prav zanimivih slik.

Po dosedanjem obsegu Zgodovine sklepajoč, pričakujemo od pisatelja še dva snopiča. Le škoda, da sedmega radi vojnega časa ne prejmemo prihodnje leto.

I. B — k.

Koledar šolske Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani za navadno leto 1917. Izdalo in založilo vodstvo. 8°. 156 str. + inserati. Cena broš. 1 K 20 v.

Med našimi narodno-obrambnimi organizacijami nadaljuje svoje delovanje tudi med vojsko edino Družba sv. Cirila in Metoda. V minolem šolskem letu je vzdrževala 18 otroških vrtcev, ki jih je obiskovalo nad tisoč otrok, in šest ljudskih šol z 31 razredi, med temi so tri tržaške osemrazrednice s 40 oddelki in nad 2000 učenci. Njeni zavodi v Krminu, Pevmi in na Blanči pri Gorici vsled vojnih dogodkov niso delovali. „Vestnik“ nam je podal natančno bilanco družbe l. 1915, izvestje o njeni imovini in proračun za l. 1917 z edino postojanko: „Stroški 160.000 K“, ki trka na rodoljubna srca vseh zavednih Slovencev. Delovanje podružnic je bilo vsled obstoječih razmer močno ovirano, a ponekod še vendar precej živahno. — Za običajnim koledarjem so uvrščene najnovejše poštno določbe in lestvice kolkovin, katerim sledita črtica o 90letnem jubilarju Luki Svetcu, družbenem podpredsedniku od njenega postanka, in življenjepis blagega dobrotnika Antona Poljšaka, ki je zapustil vse svoje imetje šolski družbi. — Vojnim in drugim smrtnim žrtvam v vrstah D. C. M. v hvaležni spomin je nanizana daljša vrsta kratkih nekrologov s slikami. Ing. I. Mačkovšek je priobčil zanimivo statistično razpravo o narodnostih na Primorskem po prvem uradnem raziskovanju pred 70 leti; A. Beg je opozoril na stoletnici rojstva dveh odličnih Slovencev: Davorina Trstenjaka in Andreja Pirnata. Leposlovnih del, v prozi in verzih, je po večini oskrbel Ksaver Meško. T. D.

